

ישיבת המתמידים "מאור שרגא"
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רמת ויז'ניץ ח"פ"ה

בס"ד

ניסן תש"פ

פרשת "שמיני"

"קרב אל המזבח" (ט' ז'). רש"י: שהיה אהרן בוש וירא לגשת א"ל משה למה אתה בוש לכך נבחרת. 'למה אתה בוש' - בשביל שיש בך מדה זו של בוש, צניעות, ענוה ושפלות רוח, 'לכך נבחרת' - בגללה נבחרת לכהונה גדולה. (רבי ישראל בעש"ט)

*

"מלבד עלת הבקר" (ט' י"ז). "מלבד" ר"ת מלוה לעני בשעת דוחקו (יבמות ס"ז), מי שמלוה לעני בשעת דחק שלו, הרי זה כאילו הקריב קרבן. (פעמי יעקב)

*

"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת" (ט' כ"ב). אמרו חז"ל (עירובין מ"א) 'שלשה דברים מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו...ודקדוקי עניות'. (ג' דברים גורמים לאדם לעשות מעשים שהם נגד רצונו ונגד רצון השי"ת, ועלול לבוא לידי גזילה גניבה ושקר, כמו שנאמר (משלי ל' ט') 'פן אורש וגנבתי' וכו'. אחד מהם זה 'דקדוקי עניות' עניות דחוקה ביותר). לכן כאשר 'וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם' אהרן מברך את ישראל ב'ברכת כהנים' שיתברכו נכסיהם ויהיה להם כל טוב, אזי 'וירד מעשת החטאת' האדם הנמצא בדקדוקי עניות, יורד מהמחשבה לעשות חטאת, ומרוב עושר בנכסיו חוזר לעשות רצון השי"ת.

*

"ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור, ולהורת את בני ישראל" (י' - י"א). אמרו חז"ל (פסחים ג'): שני תלמידים ישבו לפני הלל, אחד שאל 'מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה', ואחד שאל 'מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין בטומאה'? אמר הלל 'בטוח אני זה שדבר בלשון טהרה יהיה מורה הוראה בישראל'. וזה הרמז כאן: "ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור" - אדם המדקדק בדיבורו, ומבדיל בין טמא לטהור, מוציא מפיו רק לשון טהרה, "להורות את בני ישראל" - יזכה להיות מורה הוראה בישראל. (כתנות אור)

*

"וישמע משה וייטב בעיניו" (י' כ'). בגמרא נאמר 'תא שמע', בזהר נאמר 'תא חזי' - לפי שפשטות לימוד התורה שייכת בה 'שמיעה', שלומד מרבו או מחברו. ואילו בסודות התורה שייך לשון 'חזיון', שרואה בהבנה קדושת הסודות. והנה 'תלמיד חכם' נקרא 'משה' (משה שפיר קאמרת - סוטה ל"ט). וזה פירושו: "וישמע משה" - תלמיד חכם צריך בתחילה להיות בבחינת 'שמיעה', למלא כריסו בש"ס ופוסקים, ורק אח"כ "וייטב בעיניו" - בחינת חזיון, ללמוד סתרי תורה.

*

"ואת החסידה" (י"א י"ט). רש"י: ולמה נקראת שמה חסידה? שעושה חסידות עם חברותיה במזונות. לכאורה החסידה צריכה להיות עוף טהור, שהרי (לפי הרמב"ן) כל טומאתם של העופות היא משום אכזריותם? אלא מאחר והיא עושה חסידות רק עם חברותיה, ואילו מי שלא נמנית על חברתה אין היא מסייעת לה במזונות, לכן היא באמת טמאה, כי בעיני מזונות אמרו חז"ל (בבא בתרא ט') 'אין בודקין למזונות. (חידושי הרי"ם)

סימני הטהרה של הבהמות

התורה לא פירטה את שמות הבהמות הכשרות, אלא לפדה אותנו את סימני הכשרות. מבצעי החיים ההולכים על ארבע התיירה התורה לאכל רק את אלו שיש להם סימני הטהרה הבאים: מעלה גרה, מפרסת פרסה ושוסעת שסע.

אם שלשת סימני הכשרות נמצאים, הבהמה כשרה. אם חסר אחד מסימנים אלו, הבהמה אינה כשרה ואסורה באכילה. לדגמה: הגמל - מעלה גרה, אך אינו מפרס פרסה, לכן הוא אסור באכילה.

מעלי גרה - האם בפרתם פעם בפשק? האם נכנסתם לרפת? ודאי ראיתם את הפרות לועסות כל הזמן. גם כאשר הן מתרחקות מסקום הפזון, הן עדיין עומדות ולועסות. הפרה היא בעל חיים מעלה גרה. היא בולעת את הפזון, לאחר מכן היא מעלה את הפזון בחזרה לפיה, ואז לועסת את האכל היטב ובוולעת שוב. אתם יודעים ילדים, חיות מעלות גרה אינן אוכלות בשר, הן נזונות רק מעשב וירק.

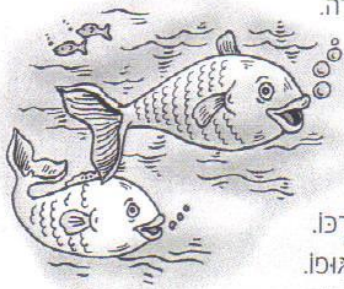
שני סימני הטהרה האחרים קשורים למבנה כף הרגל של בעלי החיים. סימני הטהרה הם: מפרסת פרסה ושוסעת שסע. מפרסת פרסה - הפרסה הנה שכבה קשה המכסה את כף הרגל ומגנה על רגלי הבהמות מפציעה. לפרה, לדגמה, יש פרסה כזו, אין לה אצבעות או צפרניים כמו לבני אדם, אלא פרסה גדולה סדוקה לשנים.

שוסעת שסע - הפרסה מחלקת בסדק העובר באמצעה, מקדימה ועד לאחורי הרגל. הסדק מחלק את הרגל למעין שתי אצבעות. כך נראית בדיקת פרסתה של הפרה. סימני הטהרה האלו נמצאים גם אצל הכבש, העז ועוד.

סימני הטהרה של הדגים

גם לדגים יש סימני טהרה, איננו אוכלים כל דג!

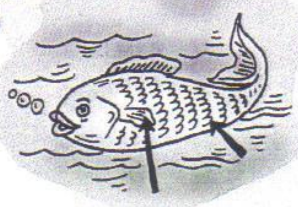
לדגים יש שני סימני טהרה שעל פיהם אנו קובעים שהם כשרים.

סנפיר - הסנפירים הם אלו המסייעים לדג לשחות במים ולכון את דרכו.

קשקשת - הקשקשים הם קלפות המחברות לעור הדג לכל ארוך גופו.

מי מכים שהולך לחנות הדגים ורואה את הפוכר שולח דג מברכה גדולה,

יוכל להבחין מיד בסנפירים, אחד הסימנים שמסמנים לנו שהדג הוא אכן טהור. הסימן השני הוא הקשקשים המכסים את כל גופו של הדג.

בעצם, אם יש לדג קשקשים, אנו יכולים לדעת שהוא כשר. בגמרא מובא שכל דג שיש לו קשקשים, יש לו גם סנפירים. אין בעולם דג שיש לו קשקשים ואין לו סנפירים (ואולם להפך כן יכול להיות - יש דגים שיש להם סנפירים, אך אין להם קשקשים, והם דגים טמאים).

אם כן, מדוע כתובים בתורה שני הסימנים? מספיק היה לכתב בתורה רק סימן אחד - קשקשת, ואז, כל דג שיש עליו קשקשים נדע שהוא כשר למאכל, כי ודאי שיש לו גם סנפירים! אלא שהתורה רצתה לזכות אותנו בעוד הלכות ובעוד פירושים של מצוות. על כך נאמר: "גדיל תורה ויאדיר", כלומר, התורה מרחיבה את הלכותיה ומזכירה את כל הסימנים המובעים את הכשרות.

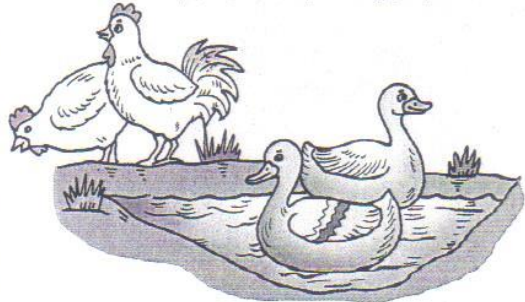
ומה בעופות?

יש כפסה סימני טהרה בעופות. את סימני העופות אנו לומדים בגמרא. בתורה כתובים שמות העופות הטמאים ולא כתובים סימני הטהרה.

רב מיני העופות הנם טהורים ומתרים באכילה. ישנם רק 19 מינים שאינם טהורים, והתורה מונה ומספרת לנו אילו הם, כדי שנדע שהם אסורים באכילה.

מסרת מאבות אבותינו

למרות שיש לנו סימנים ברורים אילו בעלי חיים טהורים וכשרים למאכל, אנו אוכלים רק את בעלי החיים הטהורים שנהגו לאכל אבותינו ואבות אבותינו. רק מינים שעברו במסרת מדור לדור וידוע שהם טהורים וכשרים - הם הנאכלים. אנו עושים זאת בגלל הזהירות הרבה שיש לנהוג בדיני הכשרות, שהם מיוסדות הבית היהודי. התורה מסימת פרק זה בפסוק (ויקרא יא, מז): "להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל", כדי להדגיש שעלינו להקפיד על כל פרט בדיני הכשרות, ולשמר את נשמתנו וטהרה וראייה לקבלת פני השכינה.

ילקוט הפנינים
ההבדל בין 'סלתי' ל'פסלתי' זה ה'פה'...